

ישיבת צוות הדרכה לקראת פעילות הקיץ

מטרות:

1. ישיבת התנעה ראשונה של צוות ההדרכה לקראת הקיץ ביישוב ובמועצה.
2. כתיבת מטרות לפעילות הקיץ.
3. מעבר על לוח פעילות הקיץ ובנייה משותפת של הפעילות.

מהלך הישיבה:

1. **משחק פתיחה קצר:** תירס חם בנושא "קיץ".
2. קוראים שני סיפורים שבחורים מראש מתוך קובץ הסיפורים של יאנוש קורצ'אק על הקייטנה.
דיון:
 - מה תפס אתכם בסיפור? יש לכם דוגמאות או סיטואציות דומות שאתם מצליחים לחשוב עליהם מסמינר/ מסע/ מחנה / טיול שהייתם חניכים או מדריכים בו?
 - מה פעילות הקיץ יכולה להיות בעבור החניך? בשונה מהפעילות היומיומית בשיגרה?
 - מה פעילות הקיץ יכולה להיות בעבור המדריכים? פלטפורמה לאילו דברים בהדרכה?
3. **מטרות לפעילות:** כל אחד מהמדריכים חושב על מטרה לפעילות הקיץ עבורו כמדריך בצוות ההדרכה ומטרה עבור החניכים וכותב על שני פתקים נפרדים בשני צבעים שונים. מבקשים מכולם לפזר את הפתקים על הרצפה במעגל.
4. קוראים במשותף את המטרות השונות שכתבו.
דיון:
 - אילו מטרות נוספות חשובות לנו עבור פעילות הקיץ ביישוב, בפעילות המועצתית?
 - מה פעילות הקיץ צריכה להיות בבחינת התהליך החינוכי של החניך לאורך השנה? איזה נקודות ציון משמעותיות היא יכולה להוות?
5. **עוברים יחד על הלוח לחודשים יולי- אוגוסט,** משפצים ומתחילים לבנות יחד את הפעילויות עפ"י חלוקה לצוותים.

קיץ חם מלא בפעילות! עלה והגשם!

פרק שמיני

אויייה בשם "סערה" - ספינה בשם "ברק" ונטע מכובד. - בניית "התקווה".

האם להרשות או לא להרשות לנערים לטפס על עצים? - זמן רב התלבטו המדריכים; אם ירשו, משהו עלול ליפול; אם יאסרו, יעשו זאת ללא רשות.

- עמד כאן וסמן לי אם המתנן מתקרב.

העומד על המשמר מסמן, המטפס יורד מן העץ בגלישה מסוכנת - ועוד ישבור את הראש. חוץ מזה, יותר נעים להרשות מאשר לאסור.

תְּבִלְטָקִי הוציא את המדריכים ממבוכתם, כשייסד בוֹלְהֶלְמוֹבְקָה את האויייה הראשונה על עץ, וכך סיפר תְּבִלְטָקִי את תולדות אוייתו:

- פעם אחת, כשהתעמתמתי, פגשתי את אֶוְנוֹיְצִיקִי והצעתי לו לשתק באויייה. הוא הסכים והלכנו לחפש עץ משופע. מצאנו אחד כזה לרגלי הגבעה ליד האחו. העץ גדל בשני גזעים: גזע קדמי משופע - זהו הרטום האויייה, וגזע אחורי גבוה - לקן התצפית. את שני חלקי האויייה מחבר ענף עבה הנשען על גזעי נעפים של שני החלקים. בקדמת האויייה נמצאים המלהים וההגאי. כהגה משמש ענף הלחי ארוך. קצת יותר גבוה וישב המכונאי ליד סיקוס עבה של ענף. הסיקוס הוא המנוע וכמפתח למנוע משמש מקל המסתירים בהתחללות בצורה האות V. בעזרת המפתח מורידים את הקיטור.

האויייה נושאת את השם "סערה".

תשכלולים רדפו זה את זה, בין התא לסיפון יש עכשיו מדרגות עשויות ממוטות; גשר מחבר את המנוע עם ההגה. בחור עוזב משמש כול על כף שורשים שנמצא כטייל ארוך ביצר.

על האויייה נמצאים שני צוללנים המזנקים מיד לים אם משהו נופל. ה"סערה" נהפכת לעתים לאויייה שורדיים ואז היא רודפת אחרי אוייות סחור או נמלסת על נפשה. לפעמים היא הופכת להיות ספינת ריג; אז זורקים הדייגים לים מוטות ארוכים ובעזרתם שולים לורייתנים.

ההפלגה מתבצעת כאופן הזה:

הקברניט מושך שלוש פעמיים בחבל. עם כל משיכת חבל המכונאי שורק. מרימים את העונן. המכונאי מחחיל לנשוף - מרימים את המפרשים. זה, אילו לפחות הייתה לנו מגבת בתור מפרש! עכשיו עולה מלח לקן התצפית, סוקר את הים במשקפת וה"סערה" יוצאת לדרכ. לקברניט יש מפה ומצפן.

יאנוש קורצ'אק, כתבים: סיפורי הקייטנות

איור 14. האויייה "סערה" ואנשי צוותה: עם המקל - הקברניט; לפניו, משמאל - ההגאי. בתמונה השמאלית: האויייה "סערה" (איור של אדם אוֹסְטְרוֹבְסְקִי למהדורה השנייה, 1922)

(כידוע רוחשים המלחים כבוד מיוחד לגבורות וזה מביא אותם לגרבורת לב קלת דעת...)

מי שרוצה לבנות אונייה חדשה חייב להיבחר בפני ועדה מיוחדת בטיפוס לקץ התצפית: העץ שנבחר לשמש אונייה חייב לעבור בדיקה: האם ענפיו די חזקים, האם גשר הפיקוד לא גבוה מדי. אחרי־כך מעניקים לאונייה שם, ושמום את שם הקברניט ועליו מוטלת האחריות לכיטחון הצוות. במקרה של תאונה הקברניט אחראי לכל. פעם אחת, כשעת המרונים, נפל הקברניט אוקלין מגשר הפיקוד של "הכוכב" ויומיים כאבה לו הדי. הים היה כנראה טוער במיוחד באותו מקום.

הנה מתנהלת עבודה קודחתנית בהכנת אונייה חדשה, "התקווה".
- את הענף הזה נשים כאן, זה יהיה תא ההגאי.
- תראה, יש לי חבל, אפשר לקשור.
- תכה, את החבל נצטרך כשביל העומן ואת הענף אפשר להשיען על גומם.

- אבל תבדוק אם מספיק חזק - דואג הקברניט של "התקווה" האחראי לביטחון הצוות.
- תראה, בחור הזה היה המשמנת.
- ואחרי כך ותמצא מפתח למנוע. בינתיים תביא מה שלא יהיה, אחרי הצהריים נלך ליער ונמצא אחד יותר טוב.

יש עוד ענף אחד מיוחד.
- זה יהיה סירת הצלה. ואחרי רד מלמעלה מפני שעוד תיפול.
הקברניט ער לאחריות הכבדה הדובצת על כתפיו.

- גם אני רוצה לשחק - מתייצב מועמד חדש.
- טוב, תהיה צוללן.
לבסוף הכל מוכן לתפלגה.
- לתפוס מקומות, יוצאים. מכונאי לחת קיטור.
- העומן, אדוני הקברניט?
- נכון, שבחתו.
קברניט צעיר ובלתי מנוסה.
- ששישש - שורק המנוע.

במקום אחד מכינים לדרך את המשחתת "נקם", במקום אחד ספינת הדיג "ספינקי", במקום שלישי יוצאת לדרך ה"כריש".
מלבד כלי שיט גדולים יש גם סירות של קברניטים קטנים: של אצבעוני וטרילציקי על עץ לכתה עקום, של סולבסקי על אלון נמוך. מי שיציץ

ליד האונייה נמצאות סוכותיהם של ויילקסי וליקאסקי, שם מתארח צוות האונייה אחרי מסע מייגע.

פעם אחת התמרדר המלחים, כפי שזה קרה באונייה של קולומבוס - סירבו למלא פקודות, הפיזו את האוניה באצטדובלים. אחד מהם ברח והשיג נחפס, רענש על התנהגותו בהגליה לאי בודד ומאז לא שיתח יותר. במקומו הצטרף סוקק גלס המשפס נהרד על תרנים וממלא תפקיד של צופה בקן התצפית.

פעם אחת פוצה סערה בים. הקברניט פקר לחורדי את המפרשים ובעזרת המצפן הגיע לנמל מבטחים.

פעם אחת התפלו על האונייה שורדדיים. צוות האונייה נחלק לשתי קבוצות. את הראשונה הוביל להסתערות הקברניט. השנייה, בפיקודו של אורוויצקי, הקיפה את האויב, הסתערה עליו מאחור והנהילה לו מפלה קשה.

שינויים רבים היו כל הזמן בצוות האונייה. עורוד של הקברניט, אחרי אינוויצקי, היה אולק ליגשקסקי, אחרי־כך היה קוסובסקי. אחרי גלס תפס שקצין את המקום בקן התצפית, אחרי־כך לופנסקי. - מפני שלעתים קרובות בנה לו צוללן או מלה שעוב את "סערה" אונייה משלו.
למשל ליגשקסקי.

יותר מדי סואנת הייתה בעיני האונייה ההרפתקנית "סערה" והוא היה לקברניט של ספינת נוסעים שלווה בשם "ברק".

בדרך כלל ערך ליגשקסקי את מסעותיו לבד, מפני שהמלה וקטור מלי היה עורד למהנך להחליף תחבשות, ולא המיד יש לו זמן להצטרף לקברניט שלו. דפיליס הוא הנוסע היחיד ביותר באונייה. יש לדיעת שקברניטה של "ברק" אוהב מאוד לקרוא - ובשעת הפלגה הוא מעיף מבט בים רק מפעם לפעם, כדי לודא שבמקרה אינם עומדים להתנגש באיזה סלע, ושוקע שוב בקריאה; הוא מעלה לסיפון רק נוסעים שקטים, רק עם ספרים.

פעם אחת נסעה ב"ברק" נוסעת מוכבדת: על סיפונה עלתה פנייה וזוביקי, מדקלמת חשירים המצטיינת מוזיקופקת. ויקטור מלי נתן לה במתנה את המשקפת של האונייה - גליל מפואר ששאר מייקוקין ריגור.
- מה עשית, טיפש. היא לא צריכה את זה בכלל, תקריע ותורוק ולכם אין עכשיו משקפת - נאמר למלח הנדיב.

- אבל היא ביקשה ממני - ניסח להצטרך, למרות שחש באשמתו.

דיִנוֹבֶסקי ויִוקְטוֹרֶבֶסקי הם בעלי הים שנוצר בשקע ליד המשאבה. הם, ורק הם, יכולים להרשות עבודה שונות, כריית תעלות ונמלים וכלי רשותם אף אונייה לא תשוט על מי המשאבה; אך בה בעת הם גם אחראים על שלמות הסֶפֶבָה, ועל כל ההרחשויות בכל השטח הנחנן לשלטונם.

לְיוֹטְטוֹרֶבֶסקי היי שחי סירות מגולפות באולר מקליפת עץ, אחר־כך נתן אחת מהן במתנה לְקוֹטְרֶסקי ולעצמו עשה אחת אחרת, עם מפרש, עם סיפון, הגה ועם ספסלים. לְדִיִבֶסקי יש ארבע מפרשיות עם קליפות עציים זה לא כל כך פשוט כמו שנרמה, מפני שמותר להוריד קליפה רק מבוילי עץ ואף פעם לא מעצים בריאים. ומשום כך יש למסור לבדיקה כל קליפת עץ לפני עיבודה ולקבל רשות להתחיל בעבודה; אחרת יחרמו האוניות שאינן רשומות כאילו הן אוניות שורד־יים ואת בעליהם ירדוף החוק.

יש עוד הגבלות אחרות, מפני שגם אסור למלא את הים יותר מדי; אך בממרה בכל זאת ניתן לבעלי המקום חופש, המעונן בבעלות חוקית. קודם לכן, כשהתפיע יאן, היה צריך לחשוף את כל הצי ולהמלט במהירות האפשרית; הדבר פגע בכבוד בעלי הציים, ולא תרם למעמדו של ים המשאבה. עכשיו, אחרי שנוקבע המעמד החוקי, דבר מעין זה אינו יכול להתרחש.

משלחת דיפלומטית שונלחה בשעתו אל יאן קיבלה רשות לכבית, למרות שזו לא בוטאה בצורה חגיגית ביותר.

- שתקו לכם, שתקו, ורק שלא תוציאו מים; ואם תגעו בגלגל אסלק אתכם מיד.

הסכם זה, למרות שלא אושר בכתב ולא נחתם, נתן חוקי לזכויותיהם של דִיִבֶסקי ויִוקְטוֹרֶבֶסקי. המשחק היה נהדר.

- תראה, הסירה שלי מוכילה כולי עץ.
- והסירה שלי יכולה להוביל סירה אחרת.
- מפני שהרווח דוחפת אותה.
- תראה, שלי מסתובבת מעצמה.
- ובעשוי אחת דוחפת את השנייה.
- אחת, תזוז מהגלגל או לא?
- אין צורך לדאוג יותר לסֶפֶבָה.
- תראה, כמה ששמתי חול והיא לא טובעת.

עכשיו בהבעת החלטיות שבפני הקברניט סולֶבֶסקי יישמע את פקודותיו הורעמות, לא ירצה להאמין ששוד לפני שבע זלגו דממות מענינו ואת אפיו הנדוש ניגב בשדרול, מפני שאחותו לא ליוותה אותו לקייטנה. מה עוד אפשר להוסיף לפרק על התפתחות הצי בויִקְטוֹרֶבֶסקי? אולי רק שגם כאן, כמו בכל מקום אחר, היי כאלה שמדי עזבו את המשחק, היי כאלה שסיימו במריבה עוד לפני שהתחילו לשחק; אחרים ניסו לגדול אוניות מוכנות, אך הדבר לא עלה בידם מפני שכמשרד הראשי של מיניסטרוֹן הצי היי רשימות של כל האוניות ובעליהן. רוב האוניות תחזיקו מעמד עד סוף מחזור הקייטנות.

פרק תשיעי

ים המשאבה ליד הבאר - ארמירלים של ים המשאבה. - רכבת המקלות וקליפה של ביצה

מחוז לבניין הקייטנה היה גלגל של סֶפֶבָה ובבוקר היום הראשון היי נערים שחשבו שזו קְרוֹסְפֶלה והתאכזבו מרה. יאן רותם בבוקר סוס לֶסֶפֶבָה, מסובב ומעלה את המים מן הבאר למשאבה ולמיכל האגירה.

הנערים שנוכחו לרעת שגלגל הצי הגדול אינו קְרוֹסְפֶלה, השלימו עם המצב. אך היי גם כאלה שחשבו שבכל זאת אפשר להסתובב לא רע על גלגל העץ. - אם שפופרת של זיקוקין די־נור יכולה להיות משקפת, עץ מעצי היער יכול להיות אונייה, כולי עץ - עוגן - מדוע שהסֶפֶבָה לא תהיה קְרוֹסְפֶלה?

כאילו רק ממבוננים מרחוק, ממפלאים איד הסוס לא מקבל סחרחורת מצעידה בלחי פוסקת סחור־סחור - וכאילו אין להם שום כוונות רעות. אך רק עתה יאן לדגע את המקום מיד מתחילים לנחוג בעצמם.

פעם אחת וְלֶבֶסקי כמעט נפל תחת הגלגל, מפני שהסתבך בתכל, ואפילו הכובע נשמת מראשו ורק בֶרֶחֶג שזל הביא לו אותו חזרה. יאן כל כך נבהל שבוודאי היה מצליף בשוט על גבו של וְלֶבֶסקי, אילללא נמלט ואילו היי חשט בדיוק בהישג ידו של יאן.

הסֶפֶבָה הביאה צרות רבות עד שדִיִבֶסקי ויִוקְטוֹרֶבֶסקי נעשו ארמירלי הצי המאוחד של ים המשאבה ובעליהם על כל השטח הגובל בים. כיכורים ופרי־כילגית כדוכים תמיו במחויבות כבודת.

מבוא קצר מאור

לפני זמן קצר סיימתי את כתיבת ספרי על "מושקום, יושקום ושורקום".¹
תיארת בו כרייקנות את כל מה שעשו ילדים יהודיים במלחמת העולם השני.
מצאת חן.²

ואיך לא ימצאו חן הרפתקאות מעניינות של מאה וחמישים נערים
בכפר?

ספרי על "יושקום, יושקום ופונקום" יהיה כוודאי עוד יותר מעניין.
ראשית, היער בוילקלמוקמה גדול מאוד והנערים אוספים אוכמניות
ופטריות וכוונים סוכות מעופים. הסוכות נהפכו לשיי "שוברים: מילוטרה,
והחור הקירח.

שנית, קרוב לוודללמוקמה נמצאת קייטנה של נערת, זופוקמה; ומכאן
נבעו מאורעות מעניינים רבים, כמו, למשל, הפשיטה על ביתה של
פאוליקמה. - מפני שגם בוילקלמוקמה נמצאים מאה וחמישים נערים
וכיניהם, כפי שקל לנחש, לא חסרים פרחים הגונים.

פרק ראשון

הנסיכה. - סיפור משעמם שלא כדאי לשמוע. - אבל מתר יהיה שמה.

הפרק הראשון של "מושקום" הקדיש לחיזור ההתבוננות בתחנת הרכבת,
איך הסתדרו הנערים בזוגות, איך נפרדו מחוריהם ולסוף איך יצאו
לדרך.

המדריך קרא שמות ממחכות:

- פורקמן, פילר, גרינפאום, פולקמן.

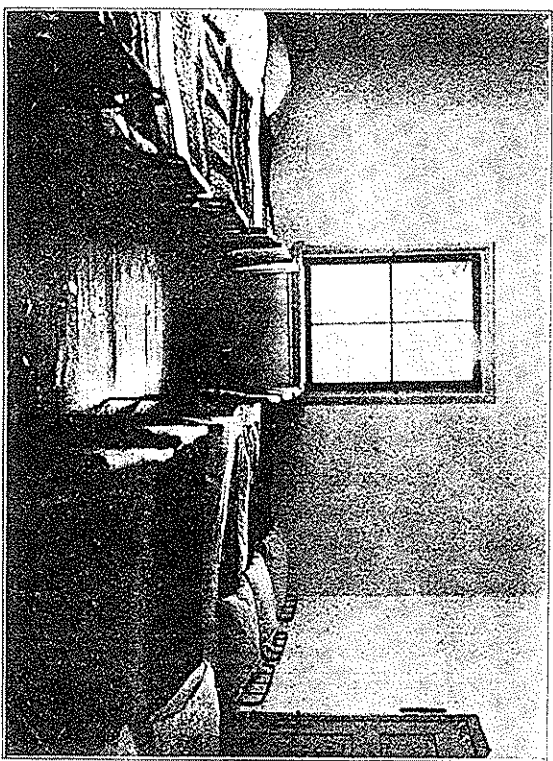
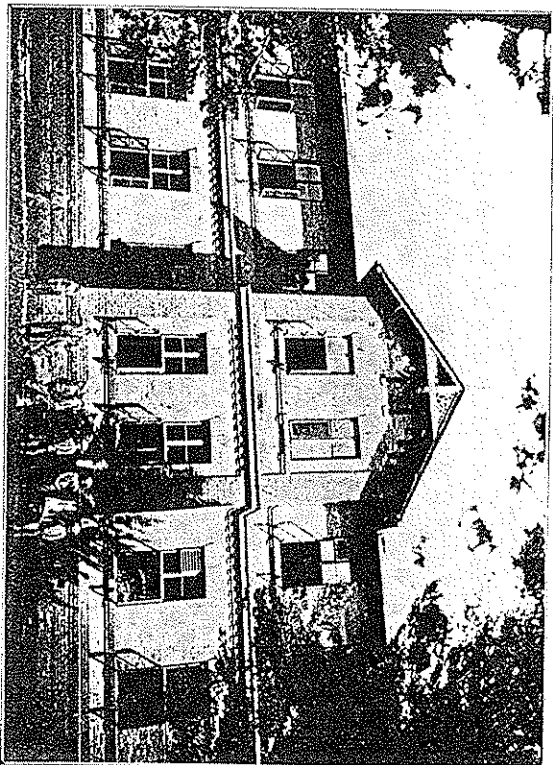
וכאן:

- קובלסקי, גורצקי, פונקופסקי, טרלביץ.

חוקי מזה, הכל אותו דבר.

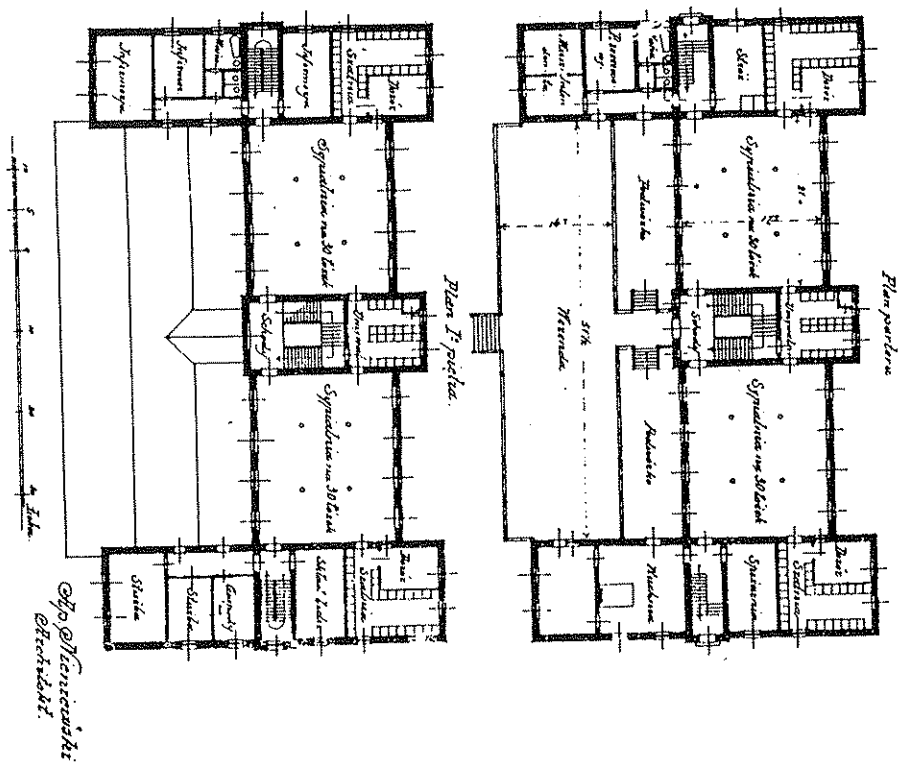
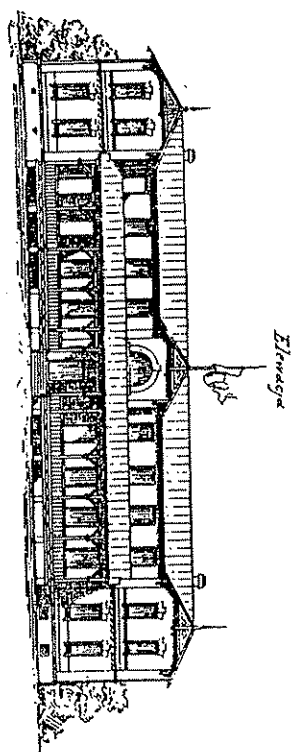
לקראת הנסיכה מתאספים הנערים במשרד שברחוב שורקוםשיקמה;
עוברים בדיקה רפואית; סנדלר מודד נעלי קייטנה; טפס מספר את מי שיש
לו שיער ארוך מדי. גם כאן מסדרים המדריכים כיום היצאה את הנערים
בזוגות ואחרי הצלצול מובילים אותם אל קרונות הרכבת.

תקנים, ישיקים ותוננים

איר 9. חדר בנין הקייטנה בווילקומבוקה ופנים אולם שינה

יאנוש קורצ'אק, כתבים: סיפורי הקייטנות

איר 8. תחנית ותחנות של בנין הקייטנה בווילקומבוקה ובוויפיקוקה

- איך אתה לא נשמתי ברכבת.

- ונעים לנסוע ברכבת?

- נעים - אימור פונקבקי' ואוכל לחם בהמאה.

לבר של סולקבקי' הקטן לא מנבא לו כלל שעוד מעט יהיה קברניטה האמין של אונייה - בינתיים הוא מייבב בשקט ומקנה את אפו בשדולל: אחותו הבטיחה שתלווה אותו לקייטנה, אך הלכה ועזבה אותו לבד. איך איזה גורל מר?

- תראו, שיכולת שועל.

- זאת חייסה, המור, ולא שיכולת שועל.

- ומה אתה?

הרכבת חולפת ברעם מהריש אונייים על-גבי גשר - ומייד שואל מישהו:

"איך קוראים ליוסלה הזאת?"⁵

הנערים סופרים את עמודי הוירסטאואט⁶ ומתווכחים אם מיל' אחד שווה לשבע או לארבע-עשרה וירסטאואט - ומה יקרה אם אחד הנערים יעוף החוצה.

נעצרים בחתונה:

- גובולוב!

הקטנים עולים על עגלות; המבוגרים יותר צועדים ברגל, מפני שוילק'למבוקה אינה רחוקה.

השמש שוקעת, רוח קריחה נושבת - לדרך.

למי שיש אחות או בת דודה כולפופוקה שואל אם נעבור דרך קייטנה הנערות והאם נלך אליהן עוד היום.

- האם עוד היום נקבל את בגדי הקייטנה?

- האם נכתוב מחר מכתבים?

- מתי בפעם הראשונה יחלקו אתים להפירה?

על האחים סיפורי להם נערים מן המחזור הקודם.

שואלים את המחנכים, אך עדיין בהיסוס, רק כדי לכדוק אם לא ייעלבו.

- אזוני, האם יש שרים בקייטנה?

- שרים? מה זה צריך להיות?

- נו, רוחות רעות... מפני שאומרים שהקייטנה ביער וכייער תמיד יש שרים ורוחות.

- לא, בקייטנה אין רוחות רעות; יש רק רוחות טובות - כולן טובות ורחמניות. וכייער יש פטריות, דומדמניות, אוכמניות - ולא שרים.

מצד הדרך, משמאל, מתגלה בניין מלבנים אדומות.

101

גם כאן המדריך שואל:

- איך אחד לא איבד את חשקו? - אל תתכופו החוצה מן החלונות.

וגם כאן בקרין נדחפים הנערים אל החלונות וצועקים:

- זוז הצדה, זה החלון שלי. אל תדחוף, אתה רוצה אגרוף?

הכל שונה בדרך חזרה כשכולם כבר מכירים את כולם. אז נתפס כל

חלון כדי קבוצת ירידים ואלה מפנים מקום זה לזה.

- עכשיו אתה חסכתל קצת ואחרי-כך שוב אני.

גם כאן מוסרים הנערים גלויות דואר, כדי לכתוב כל שבוע להורים שהם

נהנים; גם כאן מתלוות למסע הרפתקאות שונות ומשונות. לאחד נכנס

פידור פיה לעין; אמור לו לירוק כדי שתפידור ייצא; כאשר זה לא עור,

המדריך הוציא לו את הפידור בממהטה ואחרי-כך החמיא לעצמו:

- אתה רואה, אמרת לא להכתופף החוצה; יעתי מה יחיה.

טונקבקי' נפגן בשק כדי לברך את הירעים, שהניפו את ידיהם

משתואים למראה הרכבת, או הושיטו לשון; שכן דחף אותו והשק עף

החוצה. אחר נפגן בממהטה לתושבי וולומין והממהטה התעופפה מידו.

- הנה עורבים, עורבים... אוהו, חסידה...

ועדיין לא שולה בדעתם שעל הספסל לידם יושב זיגמוט פונקבקי'

ונכר מחר יכנו אותו חסידה.³

- כוורת, כוורת!

- ומי מספר מישהו איך התקרב לכוורת, כשהיה אצל דודו ככפר, ואיך

עקצו אותו דבורים; היה אז קטן וטיפש.

בסילישין, חתנה שבה ניסעת לרכבת לאחור כדי לעבור למסילה אחרת,

מפתחיים וחיקי הקייטנות את חכריהם החודשים:

- חודרים לורשה, נוסעים חזרה.

וככל שמתקרבבים לגובולוב⁴ חוזרת נשנית השאלה:

- עוד רחוק?

מפני שהנערים סקרנים לראות את הקייטנה וכל אחד אחד מתאר לעצמו את

הכל באופן שונה מן האחרים. אחד חושב שהם יגורו בבקחות איכרים,

אחר חושב שהקייטנה דומה לבית בורשה ושמתמדרדונות אורכים נכנסים

לחדרים קטנים ובהם ישנים יחד נערים אחדים. איך אחד לא יודע מהי

מרפסת, ושמצע עליה כל כך חרבה.

ליאון קופץ, שאחציץ כינה אותו אחרי-כך בשם קופסקה - נמקף פתאום

רעב. לוקיסקין נתן לו המלישה כעכים; ופונקבקי' אוכל לחם בהמאה

ואומר קצת לעצמו וקצת, לניסיון, למדריך:

פרק שני

שיר בכוחנות כחולה. - כבר יודעים למי קוראים חסידות. -
קוֹשֶׁרְדוֹקִי קיבל חולצה יומרי מדי קצרה וְרָקֶפֶה ברת.

השעה חמש בבוקר. אחרי הנסיעה של אתמול כולם ישנים כוודאי? -
כאלו נהגשת: מהצית הנערים כבר משוחזחים, צוחקים, מחרוצצים -
ממתניים בחוסר סבלנות לאות ההשכמה.

- איפה אתה גר? - איד קוראים לך? - כבר היית קודם בקייטנה?
דבר חשוב נרקם עם הלהשושים הללו, עם פריצי הצחוק המקוטע: בני
החבורה בוחנים זה את זה, קושרים היכרותו - לטוב או לרע?

קיש, קיש על מקלונים,
על קשת מי שמעי.
שחורות אצלה העיניים,
תצאית לה אדומה.

חשיר כנראה מצא תן, מפני שהצחוק גבר.

- הכריה, שקט, תעירי את הארזן.
- אז מה? בבקשה אדוני, תבוא כבר, מה אתה ישן כל כך הרבה?
- קוקוריקו, קומו בחורים. מתכות לחמניות טריות. קוקוריקו!
שנתו העמוקה של המחנך, שאינו שומע דבר, למרות שחלון הדרד פתוח
לאולם השינה, העלתה את מצב-הרוח הכללי. אורגי הקייטנה נחשו
נכונה: שמת באולם. עכשיו מתנהל דוֹקֶרֶב מגובות; שומעים את החבטות
העמומות.

- חכו חכו, כשהמתנך יבוא אנרי לו שאתם לא נותנים לישון.
- לך תגיד. תראו אותו: לבש כוחנת כחולה ונתן הוראות. אפשר
לחשוב, שר: יגיד לארזן!
- שר הדואר.
- לקקו! מלשיין!

עכשיו מלישה מספר משהו בקול חרישי. כנראה משהו מעניין, מפני
שהשחררה רממה: מקשיבים. אני חוזר ואומר, באולם השינה מתחיש
החליך חשוב מאור. חברי הקבוצה מגשישים להכיר זה את זה ובלי שהם

- זה כאן?

- לא, זאת זִפְיוֹבְקָה; כאן נמצאות תנעורות.

הנעורות יצאו במרוצה מן היער ונרפפו לנערים בממחזות.

- היידי! - צועקים הנערים.

ברצון היו נעצרים, אבל ממתינים להם בבית עם ארוחת הערב.

עוד גשרון, חלקת יער, אחו, קרחת יער. הנה הגענו.

- תראו רכובים, אתם בעגלות - ואנחנו ברגלי!

ארוחת הערב, הפילה - לרחוק רגלים וקדימה למיטות. ואז יספרו לכם
מה יהיה מחר.

הנערים מתרחצים בחיפזון ופעם בפעם צולל משהו למיטותו - סקורנים
לשמעיה מה יספר להם המחנך על יום המחור. מתרחצים מהר ושוכבים
מהר, מפני שעדיין אינם מכינים זה את זה ואין להם מה להגיד זה לזה.

ממתחים אל מיטותיהם מפני שמתבשרים עדיין ומתנהגים בנימוס, שהרי
זה רק הערב הראשון.

פשוט לא נאה כבר בערב הראשון לחזול אל מתחת למיטה ולתפוס את
העובלים ברגליים, או להתכבא במלחמה ולהעמיד פני שר, או להתכבא
לסוֹמֶק את הכרית כאילו שגנבו לו אותה.

- כולם כבר במיטות?

- כולם.

- אם כך, אנחנו מתחילים.

והמתנך פתח וסיפר מה יהיה מחר.

- בבוקר אסור להרשיע עד שאכנס לאולם ואבדך אתכם ב"בוקר טוב";
נחלק בגדים, נשקול אתכם, נגזור ציפורניים ונראה לכם את הקייטנה.

את-ריכך שיעממו דבריו יותר ויותר:

- חייבים לוותר זה לזה, לא להרביץ, לא לכנות בכינויים, לא לקרוע את
חבגדים, לא לענות בעל-חיים, לא להציץ לבגות. - תמיד בשבוע הראשון
מעוללים הנערים כל מיני תעלולים: ולמה? האם לא יותר טוב להתנהג
יפה מן ההתחלה?

אך מכיוון שדבריו של המדריך לא מעניינים, והנערים עייפים מן הדרך
יש פחות נפתח ארוניים קשובות ויותר ויותר עיניים שניצצות.

ורק יותר ביטחון השאיר פתוח את החלון הפונה לאולם.

והאורניים יודעים כבר שהגיעה חבורת נערים חדשה ואומרים:

- מתר כבר יהיה שמח.

פרק שישה-עשר

ראגותהם של המודרניסטים - הנגזר היה לטוטי - אך לימדו הכבשים את האדם בניה. יש בקייטנה ארבעה אדונים המפריעים לנערים לשחק.

הראשון הוא אדון הַרְמֵז, שמכיר הכי הרבה שירים ונייטיב לשמור שאף אחד לא ישבור לעצמו את הרגל ולא יחלה בהצבתו; משום כך נאסר על חברי הקבוצה שלו לשאת מקלות או לטפס על עצים. הוא לא אהב את משחק המלהמה, ואינו רוצה ללכת להתרחץ במהל כשהורח נושבת. חשני, אדון קְטִינְקֵלֵב, כאב לו הגרון, כאב לו החנוכיים, אחר-כך הייתה לו שהקת ולכסוף נטל גוללות עם כדול. חוץ מזה יש לו הצוצרה והוא יודע להשמיע תרועת השכמה. הוא היה זה שהתקין את מסלול התחרויות ותפר וחיבר למלאך את כנפיו ב"תמונות החיות".

אדון קְיִצְיִפֵּלֵב הציג תמונות מצוחקות בעזרת פוסטרס וגם עשה קטמים. חוץ מזה הוא מוריד את הכדורים הנופלים על גג המרפסת. והרביעי לא רודי, לא יודע לשחק ב"פֶּלְגֵט", אבל הוא כותב ספרים, ומפני זה נודמה לו שהוא חכם מאוד. באמת רק הכבשים לימדו אותו בניה, כפי שנוכחה לדעת מיד.

היה צריך להיות גם המישי, אך לאושרנו התחתן ואישתו אמרה לו להישאר בבית.

את ארבעת האדונים האלה אנו מכנים כאן בספר פעם בשם מודרניסטים, פעם בשם מורים, ולמעשה עליהם להיות קצת מזה וקצת מזה.

בבוקר הם מסבנים לנערים את ראשיהם תחת הכרז וזו עליהם להיות המקלחים. כאשר מחלקים לָבֵנים ובגדים נקיים, עליהם להיות חייטור המורדים ומתאימים את הבגדים. בבוקר תופר התורן כפתורים שנשור ביום הקודם, אך קורה גם שכפתור נפל אחרי הצהריים ובלעדיו הנער יאבד את בגדיו. המרדף לוקח מחט וחושב לעצמו שלפעמים יותר נעים לתפור כפתור מאשר לכתוב ספר, מפני שכפתור שנתפר היטב תמיד יביא תועלת.

בארוחת הצהריים המרדף הופך להיות מלצר, ואם שן מתנגדת והוא עוקר אותה באצבעו - אז הוא נחשב רופא שיניים.

- למי מתנגדת שן?

- לי, אדוני, לי!

- גם אתה קשין.

- או לא, אני כבר בן שתים-עשרה. אני עובד יחד עם אבא בבית-הדודות לנעליים. אני כבר גדול.

כאשר קלעו הנערים סלים מקני סוף ביקש קרוק הכבוד לקלוע סל בשיביל אחיו. וישבים על מדרגות המרפסת ועובדים. פתאום אמר מישו, שקרוק לקח ממנו שני קנים. הקנים ארוכים ונגלל זה הם קירים מאוד. מילה רודפת מילה והנער מכנה את קרוק גנב.

קרוק לא יכול להחמתם, אפילו אולר לחימוך הקנים לא שיפר את מצב רוחו. הוא עזב את קליעת הסל ולא רצה לאכול בארוחת הערב.

- תאכל, קרוק, לא צריך להתעצבן כל כך. הרי כבר ביקש ממך סליחה, הודו שהקנים היו שלך.

- אני לא כועס עליי.

קרוק כבר רצה לאכול, כבר הרים את הכף לפה.

- לא, אני לא יכול. כשייש לי מצב רוח אני לא אוכל אף פעם.

- ואתה מצוברה לעתים קרובות?

- לא כאן בקייטנה, אבל בבית לעתים קרובות...

"חורי האהובים והבלתי נשכחים!" כתב קרוק הכבוד הביתה, "ראשית אני מודיע לכם שטוב לנו כאן מאוד. הלוחזי שהייתי שומע אותו דבר מכם - לנצח. אנחנו לא מתגעגעים הביתה וכל יום חולכים ליער. שגית אנתנו משחקים הרבה וחיים מתנהג יפה. תהיו בריאים וחזקים. דרישת שלום ממני בר-לייב, ומחיים".

מישהו התברז ופינה את חיים "נסיד". אמנם בריחה, אך לא כל כך רחוקה מן האמת.

קיימות בתיים שהי ממלכות: ממלכה אחת של בילויים, סלונים ובגרי פאל - וכאן המסיכים היו אלה שמזה דורות היו העשיריים ביותר, שהשעשעו הכי הרבה ועבדו הכי פחות. וקיימת ממלכה שנייה, גדולה מאוד - ממלכת דאגות, רעב ועבודה קשה; נטיפי הממלכה הזו יודעים כבר מילדות כמה עולה פנטי לחם. הם מטפלים באחיהם ובאחיותיהם הקטנים מהם ועובדים קשה יחד עם הוריהם.

צ'רְנָצְקִי וקרוק, מנערי הקייטנה, הם הנסיכים של ממלכת המתשבות הצעובות ולחם שחור. הם נסיכים מדורי דורות. בימי קדם וכו' לכבוד של אצילים.

- לא, נלך הלאה, ליער - מחליט המודריך, גאה שנערים רבים כל כך באים בריצה כדי לשמוע את סיפורי.

וכך הגיעו אל היער וישבו בשוליו בחצי משגל גדול.
- אל תדחפנו, אדבר בקול רם וכולם ישמעו - אומר המודריך, מרצה שהנערים נרחפים ורבים, מפני שכל אחד רוצה לשבת הכי קרוב כדי לשמוע הכי טוב.

- שקט בבקשה - אני מתחיל, פנע אחת...
פתאום פרוץפג, שהיו לו כל הלולאות ואף לא כפתור אחד, הסתובב, התרומם על ברכי אחת, תלה את מכטו במדחק והוריע בקול של אדם שאינו שומג:

- הוי, הולכות שם ככשים.
וכאמת הולכנו בדרך ערל של ככשים.
הככשים הלכו בענני אבק, נדחפו חסרות ישע וממתכות. הנערים קמו כאיש אחד, שכחו את הסיפור המעניין וריצו לראות את הככשים.
המודריך נשאר לכב. אמנם היה לו קצת לא נעים בהתחלה, אך מאז הוא מאמץ פחות בכשרותו לספר סיפורים מעניינים והודות למקרה זה נעשה צנוע יותר, זאת אומרת חכם יותר. הככשים לימרו אותו בינה.

פרק שבועה-עשיר

הקייטנה - מאורת שורדים. - החקירה הגדולה. - ועד מביין המגורים של עובדי החוות. - המפייסות.

לפחות פעם אחת במשך העונה מוכרח להתרחש איזה דבר נורא: לפני שנתיים הנערים ירדו אצטרוכלים בעוררדיין³³ מלופליין בשעה שעבר בכרכרה דרך הקייטנה. הוא עמד לכתוב לעיתון שהנערים מתגפלים על בני-אדם, אך סלח לבסוף. בשנה שאעברה הלכו שלושה נערים להתחזק בנחל, ונמסו לסירה והפליגו הטוחן נאליץ לגורר את הסירה לחוף. אך השנה הגיעה לקייטנה יריעה שהנערים זרקו אבנים על יהודי משוגע שעבר בשביל ושדם רב נכ מדאשו של המסכן עד כדי כך שאישה מהכפר ריחמה עליו, רחצה את פצעיו ונתנה לו חלב לדרך.

חמלישה נערים חשודים במעשה.

- איך זה חיה?

- נו, עבר יהודי כשביל, ביער של הקייטנה, עם שק על הגב ועם נעליים

ונרחפים גם כאלה ששום שן לא מתגוננת להם, מפני שאף אחד לא רוצה להיות גרוע מאחרים.

שלא לדבר על הפנמים הרבות שעל המודריך להכריע בסכסוכים.
- אדוני, האם זה חטא לקנות לחמניות לדרורים? מפני שסבא שלי זורק פירורים לדרורים ואם אין לו פירורים הוא מפורד לחמניה. וסיף-צ'ק אומר שזה חטא, אהה רואה טיפשי, זה לא חטא. הו!

אם נשים לב שגוגרל קוץ'צו' היה טוס בצערה הניצחון, היה מלאך בתמונת החיות, היה סודן בבית-המשפט של הקייטנה, וימלכת השקדים³⁰ היה תורן בסידור מיטות, אולי נפסיק להתפלא על כך שהמודריך משמש בתפקידים רבים כל כך ככה אחת.

וכמה טרדות וראגות רובצות על כתפיו.

- אדוני, בבקשה לומר לילדים שלא יעקרו אבנים מתחת למרפסת.
- אדוני, בבקשה לומר לילדים שלא יסירו את הקלפה מן העצים.

אלה תלונותיו של יוץ'ף, שיש לו אקדח ענקי לשמור על הקייטנה, אך אף אחד עור לא התגפל על הקייטנה, כך שאי אפשר לרעה אם האקדח יורה.

- אדוני, תראה איך נראית החולצה של פרוץפג.
לומר את האמת, החולצה של פרוץפג נראית נורא: אף לא כפתור אחד, ולשומת זאת לא חסרה אף לולאה וכל אחת מהן בגודל של קופסת טבק גדולה.

- אוי ואבוי! שמשוה שלישית נשברה. מה יכתוב ארון המזכיר מורלשה³¹?

והמודריך המדונכד מרכין את ראשו בעצב ובהכנעה בפני אס-דביה הוועמת.

אך מלישתו כישף כנראה את היער של הקייטנה ולמרות כל הדאגות והטרדות - האווירה שמחה וקורנת. אם מתאספים עננים, הם מתחייכים, והכעס מתן - נדמה כאילו רק בצחוק.

מפני שגועשית כאן עבודה מופלאה, וכישת זעת מרשימה. המדריכים מלמדים את הילדים, הילדים מלמדים את המדריכים,³² ואת כולם יחד מתחכים השמש, וטוהה התבואה המזוהב.

סיפורי כבר, שאת המודריך הרביעי לימדו ככשים בינה. וכך זה קרה: - בואו ילדים, אספר לכם סיפור מעניין - אמר פעם אותו מודריך.

וקהל נערים גדול, אולי מאה וער, באו בריצה לשמוע את הסיפור המעניין.

- בואו נשב כאן - מצייע אחד.